

Оцінка громадянами ситуації на Донбасі

Результати соціологічного дослідження

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 6 по 12 березня 2015 року. Було опитано 2009 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Дослідження проведене за підтримки Уряду Швеції.

Київ – 2015

Переважна більшість громадян України вважають, що Росія є державою агресором, стороною конфлікту на Сході України (71,8%), а ДНР та ЛНР – терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій (66,1%). Причому, такої думки дотримуються абсолютна або відносна більшість у всіх регіонах України.

Даючи загальну оцінку конфлікту більшість респондентів (56,1%) вважають його загарбницькою війною Росії проти України. Значно менші частки опитаних сприймають ситуацію як громадянський конфлікт між проукраїнськи і проросійськи налаштованими жителями України (15,6%) або боротьбу між Росією та США за сфери впливу (18,6%). Загарбницькою війною Росії проти України конфлікт на Донбасі вважають абсолютна більшість жителів Західного та Центрального регіонів та відносна більшість опитаних на Півдні, Сході та Донбасі.

Відносна більшість опитаних (42,4%) переконані у необхідності надання Україні летальної зброї західними державами. Третина респондентів (34,6%) вважають, що надання такої зброї ускладнить мирне вирішення конфлікту. 11,2% опитаних вважають, що надання такої зброї принципово не змінить ситуацію, а 11,7% – вагалися з відповіддю. Ставлення до цього питання має виразну регіональну відмінність. Підтримують надання летальної зброї Україні абсолютна більшість опитаних у Західному (66,8%) та Центральному (51,2%) регіонах. Вважають, що надання такої зброї ускладнить мирне вирішення конфлікту відносна більшість респондентів у Південному (42,3%) та Східному (49,5%) регіонах, а також абсолютна більшість опитаних на Донбасі (61,2%).

Невизначеною є й громадська думка відносно подальших дій щодо врегулювання конфлікту: 32,8% опитаних вважають, що слід продовжувати АТО до відновлення контролю України над окупованими територіями, 30,6% підтримують надання цим територіям особливого статусу у складі України, а 17,9% підтримують відокремлення цих територій від України. Водночас, відносна більшість респондентів (47,9%) підтримують припинення будь-яких економічних зв'язків між Україною та територіями ДНР і ЛНР (включаючи соціальні виплати, постачання енергоресурсів, закупівлю вугілля тощо) до повного встановлення Україною контролю над цими територіями. Не підтримують такої ідеї 33,3% опитаних. Цю ідею підтримують абсолютна більшість опитаних на Заході (74,7%) і в Центрі України (53,7%), і не підтримують абсолютна більшість опитаних на Сході (50,1%) і Донбасі (52,8%). Ставлення до цієї ідеї на Півдні України не є однозначним.

Відносна більшість респондентів (48,6%) підтримує думку, що громадян України, які підтримали російську агресію проти України, анексію Криму, сепаратистські рухи на Сході і Півдні, треба позбавляти українського громадянства. Не підтримують цю думку 33,0% опитаних. Підтримують таку думку абсолютна більшість жителів Заходу (77,4%) і Центру (56,0%), не підтримують – абсолютна більшість жителів Донбасу (50,0%).

В українському суспільстві не існує однастайності в оцінках поточних результатів Мінських домовленостей. Позитивно їх оцінюють 34,0% опитаних, негативно – 22,2%, нейтрально – 25,5%. Решта опитаних вагалися з відповіддю або нічого не знають про ці домовленості. Немає однастайної думки і в кожному з регіонів, за винятком Донбасу, де 57,1% позитивно оцінили поточні результати домовленостей.

Дані в таблицях наведені у відсотках, якщо не зазначене інше.

Області розподіляються за регіонами таким чином:

Захід: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області.

Центр: Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та місто Київ.

Південь: Миколаївська, Одеська, Херсонська області.

Схід: Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області.

Донбас: Донецька та Луганська області.

Одновимірний розподіл відповідей на запитання анкети

З якими думками і оцінками стосовно ситуації на Сході України Ви більшою мірою згодні?

Оцінка позиції Росії в конфлікті на Сході України

Росія – держава агресор, сторона конфлікту	71,8
Росія непричетна до подій на Сході України, не є стороною конфлікту	8,4
Важко відповісти	19,8

Оцінка ДНР і ЛНР

ДНР і ЛНР – Терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій	66,1
ДНР і ЛНР – Представники населення відповідних територій	19,6
Важко відповісти	14,2

Загальна оцінка конфлікту в Україні

Загарбницька війна Росії проти України.	56,1
Громадянський конфлікт між проукраїнськи і проросійськи налаштованими жителями України	15,6
Боротьба між Росією і США за сфери впливу, що ведеться на території України.	18,6
Важко відповісти	9,7

Можливість надання Україні західними державами летальної (смертельної) зброї

Надання Україні такої зброї є необхідним, воно дасть можливість українському війську зупинити сепаратистські угруповання, озброєвані Росією, в разі їх подальшого наступу.	42,4
Надання Україні такої зброї ускладнить мирне вирішення конфлікту, може загострити збройне протистояння.	34,6
Надання Україні такої зброї принципово не змінить ситуацію..	11,2
Важко відповісти	11,7

Подальші дії щодо врегулювання конфлікту на Сході України

Продовження АТО до повного відновлення контролю України над зайнятими сепаратистами територіями	32,8
Відокремлення від України цих територій	17,9
Надання цим територіям особливого статусу у складі України.	30,6
Важко відповісти	18,6

Чи підтримуєте Ви припинення будь-яких економічних зв'язків між Україною та територіями ДНР і ЛНР (включаючи соціальні виплати, постачання енергоресурсів, закупівлю вугілля тощо) до повного встановлення Україною контролю над цими територіями

Підтримую	47,9
Не підтримую	33,3
Важко відповісти	18,8

Існує думка, що громадян України, які підтримали російську агресію проти України, анексію Криму, сепаратистські рухи на Сході і Півдні, треба позбавляти українського громадянства. Чи підтримуєте Ви цю думку, чи ні?

Так	48,6
Ні	33,0
Важко відповісти	18,5

Як Ви оцінюєте поточні результати Мінських домовленостей щодо ситуації на Донбасі?

Позитивно	34,0
Негативно	22,2
Нейтрально	25,5
Нічого про них не знаю	4,6
Важко відповісти	13,7

Чи маєте Ви особисто, або Ваші родичі, члени сім'ї, близькі друзі безпосереднє відношення до конфлікту на Донбасі?*

Ви або Ваші близькі:

Виїхали з зони АТО	11,7
Беруть участь у бойових діях в зоні АТО у складі збройних сил та Національної гвардії України, українських добровольчих батальйонів	18,7
Беруть участь у бойових діях в зоні АТО на боці ДНР або ЛНР	1,5
Проживають у зоні бойових дій	15,2
Задіяні у волонтерських рухах з підтримки української армії	13,4
Задіяні у волонтерських рухах з підтримки біженців	6,8
Задіяні у волонтерських рухах з підтримки людей, які проживають на території ДНР або ЛНР	1,9
Роблять пожертви на підтримку української армії	25,7
Роблять пожертви на підтримку біженців	12,1
Інше	0,8
Не маємо безпосереднього відношення	41,0
Важко відповісти	1,9

** Респонденти могли обрати усі необхідні варіанти відповіді*

Регіональний розподіл відповідей

З якими думками і оцінками стосовно ситуації на Сході України Ви більшою мірою згодні?

Оцінка позиції Росії в конфлікті на Сході України

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Росія – держава агресор, сторона конфлікту	97,9	81,2	62,3	45,0	54,6
Росія непричетна до подій на Сході України, не є стороною конфлікту	,5	2,6	12,6	14,6	21,5
Важко відповісти	1,7	16,2	25,1	40,4	24,0

Оцінка ДНР і ЛНР

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
ДНР і ЛНР – Терористичні організації, які не мають права представляти населення відповідних територій	93,6	75,6	49,8	41,5	49,4
ДНР і ЛНР – Представники населення відповідних територій	1,4	14,2	26,0	38,5	28,8
Важко відповісти	5,0	10,2	24,2	19,9	21,8

Загальна оцінка конфлікту в Україні

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Загарбницька війна Росії проти України.	84,7	64,6	42,6	36,7	31,6
Громадянський конфлікт між проукраїнськи і проросійськи налаштованими жителями України	2,6	11,4	23,1	23,2	27,8
Боротьба між Росією і США за сфери впливу, що ведеться на території України.	8,8	15,1	20,8	27,0	28,2
Важко відповісти	3,8	8,9	13,4	13,2	12,3

Можливість надання Україні західними державами летальної (смертельної) зброї

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Надання Україні такої зброї є необхідним, воно дасть можливість українському війську зупинити сепаратистські угруповання, озброєвані Росією, в разі їх подальшого наступу.	66,8	51,2	29,8	25,1	19,9
Надання Україні такої зброї ускладнить мирне вирішення конфлікту, може загострити збройне протистояння.	13,1	25,0	42,3	49,5	61,2
Надання Україні такої зброї принципово не змінить ситуацію..	7,6	9,9	15,3	13,2	13,6
Важко відповісти	12,4	13,8	12,6	12,2	5,4

Подальші дії щодо врегулювання конфлікту на Сході України

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Продовження АТО до повного відновлення контролю України над зайнятими сепаратистами територіями	46,2	41,9	24,7	24,5	10,7
Відокремлення від України цих територій	14,3	15,0	23,3	30,7	10,4
Надання цим територіям особливого статусу у складі України.	22,1	23,4	35,3	25,1	60,9
Важко відповісти	17,4	19,7	16,7	19,7	18,0

Чи підтримуєте Ви припинення будь-яких економічних зв'язків між Україною та територіями ДНР і ЛНР (включаючи соціальні виплати, постачання енергоресурсів, закупівлю вугілля тощо) до повного встановлення Україною контролю над цими територіями

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Підтримую	74,7	53,7	29,8	33,4	29,2
Не підтримую	10,7	27,5	37,7	50,1	52,8
Важко відповісти	14,6	18,8	32,6	16,4	17,9

Існує думка, що громадян України, які підтримали російську агресію проти України, анексію Криму, сепаратистські рухи на Сході і Півдні, треба позбавляти українського громадянства. Чи підтримуєте Ви цю думку, чи ні?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Так	77,4	56,0	21,4	30,7	33,9
Ні	11,2	27,2	43,3	47,7	50,0
Важко відповісти	11,4	16,7	35,3	21,6	16,1

Як Ви оцінюєте поточні результати Мінських домовленостей щодо ситуації на Донбасі?

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Позитивно	15,2	34,3	24,7	40,4	57,1
Негативно	41,9	22,6	20,9	13,5	6,3
Нейтрально	29,3	24,1	28,8	23,5	23,7
Нічого про них не знаю	3,1	5,2	5,6	2,4	6,9
Важко відповісти	10,5	13,8	20,0	20,2	6,0

Чи маєте Ви особисто, або Ваші родичі, члени сім'ї, близькі друзі безпосереднє відношення до конфлікту на Донбасі?*

Ви або Ваші близькі:

	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас
Вийшли з зони АТО	4,8	6,8	6,0	18,3	27,4
Беруть участь у бойових діях в зоні АТО у складі збройних сил та Національної гвардії України, українських добровольчих батальйонів	29,1	20,8	16,3	16,5	4,4
Беруть участь у бойових діях в зоні АТО на боці ДНР або ЛНР	1,7	2,6	0,9	0,5	0,6
Проживають у зоні бойових дій	4,0	7,6	4,7	25,3	41,3
Задіяні у волонтерських рухах з підтримки української армії	27,1	10,8	7,4	10,0	8,8
Задіяні у волонтерських рухах з підтримки біженців	9,3	4,5	4,7	4,1	12,9
Задіяні у волонтерських рухах з підтримки людей, які проживають на території ДНР або ЛНР	2,4	3,1	0,5	1,1	0,6
Роблять пожертви на підтримку української армії	39,3	29,0	21,4	14,6	16,4
Роблять пожертви на підтримку біженців	15,0	12,1	6,5	11,1	13,6
Інше	0,0	0,4	2,8	0,8	1,3
Не маємо безпосереднього відношення	36,0	42,3	55,8	41,8	33,8
Важко відповісти	2,6	2,0	3,3	1,9	0,0

** Респонденти могли обрати усі необхідні варіанти відповіді*